

TANTÁRGY	SZINT	TÍPUS
Irodalom	Emelt szint	Tétel

TÉMAKÖR	Egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációjáról
TANANYAG CÍME	Az olvasásterápia

A tétel vázlatja:

- I. Mi az olvasásterápia?
- II. Mi az olvasásterápia célja?
- III. Hogyan működik az olvasásterápia?
- IV. Kiknek szól?
- V. Az olvasásterápia Magyarországon

I. Mi az olvasásterápia?

Az olvasásterápia vagy biblioterápia a könyvek segítségével **gyógyító**, terápiás módszer.

Gyógyítás

- Napjainkban számos művészetterápiás módszer létezik az emberi test és lélek gyógyítására.
- Ami egykor természetes módon járult hozzá az ember mentálhigiénéjéhez, azaz lelki egészségéhez (mint a tánc, a mese, a művészet vagy az olvasás), ma már terápiás módszer is egyben.
- Az előbb említett terápiák nem csak a bajban lévő, lelki problémával küszködőknek segíthet, de azoknak is, akik egyszerűen csak szeretnék (Bagdy Emőke szavával élve) „kiszellőztetni” a lelküket.
- Az olvasást vagy a hangos felolvasást (és annak hallgatását) mint gyógyító módszert az ókor óta használják: nagy múltja, számos **előzménye** van tehát az olvasásterápiának.

Előzmények

- Hogy az olvasott vagy felolvasott, elmondott történetek lélekformáló erejűek arra élő példa az **Ezeregyéjszaka meséinek** Seherezádéja, aki férjének, Sahriár királynak mesélt 1001 éjszakén keresztül.
- Sahriár király első feleség gonosz asszony volt, aki halállal bűnhődött a király ellen elkövetett vétkeiért. Miután a király kivégeztette, megfogadta, hogy nem bízik meg a nőkben többé, s akit feleségül vesz, annak másnap életét veszi. A vezír leányán, Seherezádon volt a sor: ő azonban mesélni kezdett. A király pedig éjről éjre meg akarta hallgatni mese folytatását, míg újra bízni nem kezdett, és így megkímélte felesége életét.
- A mesehallgatás gyógyító és frissítő erejét a biblioterápia egyik ága, a meseterápia alkalmazza.
- Az olvasásterápia előzményének tekinthetjük még a **bibliaolvasást** is. A szent szövegek szemléletformáló, „lélekfordító” és gyógyító erejéről számos történet, legenda szól.
- Három világvallás szent könyveiben, a **Bibliában** (zsidó és keresztény) és a **Koránban** (muszlim) egyaránt találunk útmutatást akár az életvezetés, akár napi problémák, konfliktusok kezelésének kérdésében.
- Az indiai **Pancsatantra** ősi állatmese-gyűjtemény, mely történeteken keresztül segítette a leendő uralkodókat az államvezetési fortélyok, stratégiák és morál elsajátításában.
- Az olvasásterápia (a történetekkel, olvasmányokkal való gyógyítás vagy eligazítás, útmutatás az élethelyzetekben) tehát ősi tudománynak tekinthető, mai **meghatározása** nehezebb feladat.

Meghatározása

- Az olvasásterápia a művészetterápia egyik ága.
- A biblioterápia kifejezést a téma teoretikusai többféle megkötéssel, korlátozással alkalmazzák:
 - 1) A biblioterápia lényege, hogy a tanácsadó személy (pl. a könyvtáros) segítségével adott testi vagy lelki problémára megtalálhatjuk a számunkra megfelelő, gyógyulásunkat elősegítő olvasmányt.
 - 2) Másik meghatározás szerint csak az tekinthető biblioterápiának, amikor az olvasást megelőzően és követően is olyan tevékenységek zajlanak, melyek az olvasott tartalom mögött rejlő gyógyító tendenciák aktiválását előkészítik, valamint segítik érvényesülésüket.
- A kiválasztott olvasmány terápiás hatást gyakorol tehát olvasójára.
- A biblioterápia segíthet többek között:
 - az önismeret,
 - a társismeret,
 - az önbecsülés,
 - a problémamegoldás,
 - a kapcsolatteremtés,
 - a szociális érzékenység,
 - az érzelmi intelligencia,
 - az empátia,
 - az alkalmazkodás,
 - a konfliktuskezelési technikák finomításában, fejlesztésében egyaránt.
- A biblioterápia módszerének több **típusa** is lehetséges.

Típusai

- 1) Gladding és Gladding felosztása szerint:
 - **reaktív** biblioterápia (kapott könyvtári anyag egyéni vagy csoportos feldolgozása),
 - **interaktív** biblioterápia (kapott olvasmányról irányított beszélgetés, vita, gyakran kreatív írást is alkalmaznak a feldolgozási folyamat során).
- 2) Lack felosztása szerint:
 - **fejlesztő** biblioterápia (felkészíti az olvasót arra, hogy meg tudja oldani bizonyos problémákat, helyzeteket, életfeladatokat, mikor szembesül velük),
 - **klinikai** biblioterápia (meglévő, súlyos viselkedési problémával vagy érzelmi gondokkal küzdőkön igyekszik segíteni).

II. Mi az olvasásterápia célja?

Az olvasásterápia alkalmazásának számos **célja** lehet.

Célok

- 1) Az olvasás révén behatóbban megismerhetjük az **emberi viselkedést**, valamint annak „rugóit”, motivációit, továbbá az egyes emberi magatartásformák lehetséges következményeivel, másokból kiváltott reakcióival is találkozhatunk. Az olvasmányban felismert mentalitás, probléma gyakran „rezonál” bennünk: a hasonló tapasztalás megérint, és rokon érzelmeket ébreszt bennünk.
- 2) Az olvasmányélmények keltette „**rezonancia**” az önismeret fejlesztésében is hangsúlyos szerepet kap, hiszen azok a történetek, események, jelenségek kavarnak fel minket, amelyeknek előzménye és/vagy aktualitása van bennünk. Hogy a történetben mely hősökkel, helyzetekkel azonosulunk, szintén nem véletlen. Empátiánk vagy antipátiánk révén közelebb kerülhetünk a minket foglalkoztató problémákhoz, tudatosíthatjuk őket, valamint viszonylag pontosan körvonalazhatjuk azt a „stációt” is (pl. megoldásra váró élethelyzetet), ahol éppen tartunk saját életünkben.
- 3) Az olvasás önmagában mentálhigiénés tevékenység lehet, hiszen az olvasmányélmény nem egyszer **katarzist** vált ki az olvasójából, azaz „megtisztulást” eredményez. A megtisztulás tulajdonképpen a belső feszültségek feloldását, felemelő, megerősítő és változásra inspiráló élmény lehet. A katarzisz alapfeltétele empatikusan viszonyuljunk a hőshöz, átérezzük problémáit, válságait.
- 4) Az olvasásélmény, a könyvek indukálta érzések, érzelmek átélése „**biztonságosabb**”, mint valós megélésük. Számos olyan helyzet, szerep adódhat az életben, amibe nem szeretnénk belemenni, amit nem akarunk közvetlenül megtapasztalni. Közvetve azonban szívesen kipróbálnánk: például egy fotelből vagy egy álarc/szerep biztonságos takarásából szemlélve. A könyvek birodalma ilyen szempontból hasonlít a drámapedagógia „mintha birodalmához”. A drámás „mintha” szituációkban szintén átélhetővé válnak bizonyos érzések, problémák, külső és belső konfliktusok, azonban mindez *szerepben* történik. A szerep, szituáció átélése vezet el bennünket a megértéshez. Az olvasás esetében hasonló a helyzet: az olvasás aktusában való feloldódás, az olvasottak átélése révén juthatunk új (többnyire veszélytelen) tapasztalásokhoz, problémamegoldási javaslatokhoz.
- 5) A külső és belső **vizualizáció** nagyon lényeges eleme a tanulásnak – gyermekek és a kamaszok esetében egyaránt. A külső megjelenítés, a vizuális technikák (pl. gondolattérkép, diagram, szóképek stb.) révén könnyebben megérthető, elsajátítható és memorizálható a tananyag. A képzelet, a „belső képek” világa pedig a kreativitás, önkifejezés, érzelmi átélés terén játszik fontos szerepet. A filmes (az animációs filmes is!) és irodalmi alkotások jelentősen hozzájárulhatnak a külső és belső képek „exponálásához”.

- 6) A filmek és az irodalmi alkotások közös feldolgozása, megvitatása, értelmezése fejleszti az érvelési technikát, az önkifejezési készséget és az önértékelési képességet. Egy-egy alkotás tökéletes „**vitagenerátor**” lehet: aktuális problémák, tabutémák és vitás helyzetekről nyilváníthatnak és hallgathatnak meg a gyerekek véleményét. A vita fejlesztheti az értő hallgatás és a mások véleménye iránti tolerancia, érzékenység képességét is.
- 7) A biblioterápiában résztvevők mentalitása, perspektívája, gondolkodásmódja és másokkal való viszonya egyaránt megváltozhat. A könyvek generálta beszélgetések, viták új szempontokat vonhatnak be látásmódjába, kitágíthatják szemléletét, segítenek mások „szemüvege mögé” pillantania. Új **távlatokat** adhat az ember gondolkodásának, világszemléletének.
- 8) Az olvasásterápiás foglalkozások ugyanakkor **közösségépítő** jellegűek is, hiszen fejlesztik a társas kapcsolatokat, a szociális kompetenciákat, amilyen pl. az értő hallgatás, az empátia, a vitakészség és a konfliktuskezelés is. Az olvasmányélmény közös feldolgozása közösséggé kovácsolja a résztvevőket, hiszen a vélemények és érzések kifelé vetítése, az önfeltárás olyan bizalmi légkört igényel, majd indukál, ami ezt jelentősen elősegíti.
- 9) Az olvasásterápia segíthet egyes gyerekek **elszigetelődésének feloldásában** is. Az olvasmányélmény egyrészt információszerzési lehetőséget jelent; másrészt segíti az élményben való feloldódás megtapasztalását; megalapozza (pl. a tolerancia fejlesztése révén) a szociális készségek javulását, megerősítését; valamint megoldási, megélési stratégiákat javasol a problémák, krízishelyzetek feldolgozására.
- 10) Az olvasás nem utolsó sorban a **szórakozás, feltöltődés** eszköze is lehet. Az élménybe való belefeledkezés, az aktuális problémákon való felülemelkedés, a „kikapcsolás” élménye önmagában is terápiás jellegű lehet.

III. Hogyan működik az olvasásterápia?

Bár az olvasásterápia pontos működését modellezni és tudományosan leírni még nem sikerült, egyes tudományterületek **kutatási eredményei** igazolni látszanak a módszer létjogosultságát.

- Az olvasásterápia módszere azon alapszik, hogy az emberben elemi igény él a **történetek elmondása** és **meghallgatása** iránt. A modern agykutatás kísérleti eljárásokkal igazolni látszik ennek fiziológiai alapjait is, például:
 - az emberi agy szerkezetét a kulturális tevékenység módosíthatja,
 - népmesék hallgatása közben a mindkét agyfélteke aktiválódik, „rész vesz” a mese feldolgozásában,
 - stb.
- A kutatások homlokterében áll a történetek agyra gyakorolt hatásának és szerepének vizsgálata, valamint a **katarzis** érzelmi funkciójának, feszültségoldó hatásának kutatása.
- Az olvasásterápia folyamata során gondosan kiválasztott olvasmányok irányított feldolgozása történik meg.
- Az olvasásterápia működhet egyéni és csoportos **foglalkozás** keretében is.
- A biblioterápiás foglalkozásoknak két alaptípusa van:
 - receptív biblioterápia
 - produktív biblioterápia.
- A **receptív** biblioterápia során felolvasnak egy szépirodalmi alkotást, majd a résztvevők reflektálnak rá, értelmezik, megvitatják azt.
- A **produktív** biblioterápia során a résztvevők hoznak létre adott témában egy irodalmi szöveget – rendszerint a kreatív írás gyakorlatával.
- Az olvasásterápia klasszikus foglalkozásainak

A fejlesztő olvasásterápia működését, a **feldolgozás lépéseit** vizsgáljuk itt meg.

Lépések

1) A megfelelő olvasmány **kiválasztása** az első lépés.

- A kiválasztás néhány szempontja:
 - a könyv alkalmazkodjon a gyerek olvasási szintjéhez, életkorához,
 - a könyv tartalma lefedje a gyerek érdeklődési körét,

Tétel 02.

AZ OLVASÁSTERÁPIA

- a könyv a gyerek megértési szintjéhez igazodjon,
 - a könyv értékes tartalommal bírjon,
 - a gyerekek tetsszen a könyv stílusa,
 - megfelelő legyen a gyerek számára a könyv hossza,
 - a könyv hordozza a célcsoport mintázatát (ami a korcsoportra jellemző),
 - a könyv hordozza az életkori sajátosságokból fakadó problémákat,
 - stb.
- Az olvasmány mellett más információs csatornákat is ki lehet választani a befogadás megkönnyítéséhez, támogatásához.
- 2) Az olvasmány **bemutatásának** lépése a következő.
- Az olvasás számára elő lehet készítenie a terepet, meg lehet „ágyazni” az olvasmánynak. A ráhangolás történhet játékok, beszélgetés, illusztrációk, videók/filmek lejátszásával.
 - Az olvasás különböző módokon történhet: egyénileg vagy csoportosan, csendben vagy fennhangon.
 - A szöveg olvasását megszakíthatjuk beszélgetésekkel, kérdésekkel, bejátszásokkal (különböző médiumok felhasználásával), drámajátékkal, jelenetekkel stb.
 - A hallottak, olvasottak elmélyítését segíti a téma sokoldalú feldolgozása.
- 3) A megértés **megerősítését** célzó tevékenységek következnek ez után.
- Ezek a tevékenységek támogatják a szöveg elmélyítésének folyamatát, valamint a felmerülő problémák, konfliktusok, karaktervonások átgondolását, egyéni megélését, alkalmazását.
- (Lásd bővebben a segédanyagban!)

IV. Kiknek? Kitől?

Az olvasásterápia **célcsoport**járól akárcsak a **foglalkozásvezetők** személyéről megoszlanak a vélemények.

Célcsoport

- Egyes teoretikusok szerint az olvasásterápia kortól és nemtől függetlenül bárkin segíthet.
- Mások kizárólag a problémával küzdő fiatalok támogatásának, gyógyításának eszközét látják benne.
- A célcsoport meghatározásának nehézsége, vitatott volta minden bizonnyal annak köszönhető, hogy a „terápia” kifejezés direkt módon utal arra: a résztvevők gyógyításra szorulnak.
- Ennek a definiálási problémának a feloldására John T. Pardeck a következő három a célcsoportot nevezi meg:
 - érzelmi zavarokkal és
 - kisebb alkalmazkodási zavarokkal küszködők, valamint
 - tipikus fejlődési szükségletekkel rendelkező gyerekeket.

Foglalkozásvezető

- A biblioterápiás foglalkozások vezetése, vagyis, hogy milyen szakemberek jogosultak rá, jelenleg is vita tárgya.
- Néhány, a jellemző vélemény közül:
 - az olvasásterápia gyakorlását könyvtárosok és pedagógusok végezzék, mert ezek a szakemberek napi gyakorlatukban is beszélgetnek a gyerekekkel érzéseikről, problémáikról, segítenek azok megoldásában, feldolgozásában stb.,
 - a biblioterápiát csak pszichológusok vagy pszichiáterek végezhetik, mert nekik van hozzá megfelelő képzettségük és terápiás jártasságuk,
 - a foglalkozások vezetését pedagógusok végezhetik, de szükséges, hogy egy pszichodinamikában és terápiában jártas pszichológus is részt vegyen rajtuk,
 - stb.
- A korlátozó vélemények képviselői arra hivatkoznak, hogy a biblioterápia veszélyessé is válhat, ha nem gyakorlott szakember végzi. A történetek felkavaróak lehetnek, nehezen kontrollálható érzéseket, indulatokat hozhatnak felszínre, a foglalkozás végén elvarratlanul és feldolgozatlanul maradhatnak szálak.

V. Az olvasásterápia Magyarországon

- Az olvasásterápia elsősorban az Amerikai Egyesült Államokban, Európában pedig az angolszász nyelvterületen, valamint Németországban kedvelt és alkalmazott módszer.
- Magyarország – nemzetközi viszonylatban – jó helyen áll, nincs lemaradva a módszer alkalmazásában.
- Hazánkban Bartos Éva, Nagy Attila és Hász Erzsébet honosította meg az olvasásterápiát.
- A legkorábbi fejlesztő foglalkozások nyugdíjasoknak szóltak.
- 2010 tavaszán létrejött a Magyar Irodalomterápiás Társaság.
- 2014-ben Nyíregyházán rendezték meg az első biblioterápia-konferenciát „Segített a könyv, a mese” címmel.
- 2014 tavaszán jött létre az Oláh Andor Biblioterápiás Társaság, ami azt a feladatot tűzte ki céljául, hogy műhelyfoglalkozások keretében fejlessze a korábbi képzéseken résztvevők, valamint az érdeklődők biblioterápiás tudását, módszertanát.
- 2014-ben Egerben kifejlesztették a biblioterápia és a kortárs technológia (iPad) „találkozásából” létrejött, nemzetközi szinten is egyedülálló e-biblioterápiát.

Felhasznált irodalom

Gulyás Enikő: A biblioterápia kialakulása, fejlődése és fogalmi változása, valamint helye a könyvtárban

[http://www.academia.edu/12153851/A_biblioterápia_kialakulása_fejődése_és_fogalmi_változása_valamint_helye_a_könyvtárban](http://www.academia.edu/12153851/A_biblioterapia_kialakulasa_fejodese_es_fogalmi_valtozasa_valamint_helye_a_konyvtarban)

Emőd Teréz: Biblioterápia és nevelés

http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/biblioterapia_es_neveles

Beth Doll – Caroll Doll: A biblioterápia meghatározása

<http://epa.oszk.hu/01200/01245/00007/cikk1.html>

TANTÁRGY	SZINT	TÍPUS
Irodalom	Emelt szint	Segédanyag

TÉMAKÖR	Egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációjáról
TANANYAG CÍME	Az olvasásterápia
SEGÉDANYAG CÍME	Kérdések – A megértés megerősítéséhez

Javasolt kérdések a fejlesztő olvasásterápia harmadik lépéséhez (a megértés, feldolgozás támogatása):

- Az olvasott fejezetben/történetben mi fogott meg? Melyik része tetszett a legjobban?
- Melyik része nem tetszett?
- Kivel *tudsz* azonosulni a történetben?
- Ki *lennél* szívesen ebben a történetben?
- Melyik figura *nem lennél* a történetben?
- Kivel *nem tudsz* azonosulni a történetben?
- Milyennek látod az egyes hősöket?
- Milyen olvasott elemek segítségével alkotnál róluk képet? (pl. gondolataik, viselkedésük, szavaik)
- Mi alapján alkotunk véleményt másokról a hétköznapi életben?
- Milyen információk állnak rendelkezésünkre egy-egy hősről a könyvben, ami a hétköznapi találkozásaink során nem adott?
- Milyen információkat kapunk a másiktól a hétköznapi találkozások során, ami a könyvben nem szerepel?
- Egy filmes feldolgozásban melyik ismert színészre osztanád az egyes szerepeket?
- A hősök közül kit milyen szerepben tudnál elképzelni az életben? Barát? Családtag? Ellenség?
- Az olvasottak alapján mit tudunk meg a hősökről, és mi az, amire csak következtethetünk?
- Mi játszódik a történet homlokterében és mi a „kulisszák mögött”?

KÉRDÉSEK – A MEGÉRTÉS MEGERŐSÍTÉSÉHEZ

- Milyen probléma áll a történet középpontjában?
- Találkoztál már hasonló problémával az életed valamelyik területén? (pl. valaki mesélte magáról/másról, filmen láttad)
- Miből fakad ez a probléma? Milyen okokra vezethető szerinted vissza?
- Mik lehettek az előzmények?
- Milyen következményekkel járnak a hősök tettei, szavai, gondolatai?
- Mit tanácsolnál a hősöknek: hogyan oldják meg a problémát?

FELKÉSZÜLÉS AZ EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁRA
(IRODALOM TÉTELEK)

TANTÁRGY	SZINT	TÍPUS	FELHASZNÁLÓ
Magyar nyelv és irodalom	Emelt szint	Módszertani útmutató	Diák

TÉMAKÖR	Tanulásmódszertan
TANANYAG CÍME	Felkészülés az emelt szintű szóbeli vizsgára (irodalom tételek)

Módszertani tippek diákoknak az emelt szintű szóbeli vizsgára való felkészüléshez (irodalom)

Az emelt szintű magyar nyelv és irodalom érettségi szóbeli tételeinek nehézségét az adja, hogy:

- a középszintű tudás emelt szinten elemi elvárásnak számít,
- erre rétegződik az emelt szint többlettudása,
- ez a többlettudás egyrészt a tananyag alaposabb, részletekbe menő ismeretét, másrészt a középszintű követelmények között nem szereplő tudásanyag elsajátítását jelenti,
- jóval nagyobb tárgyi és lexikális tudást igényel, mint a középszintű érettségi,
- aktuálisabb, átfogóbb és sokkal inkább „kitekintő” jellegű ismeretekre van hozzá szükség,
- előfordul, hogy egy-egy részterület bővebb kifejtését igényli,
- a tételsort központilag állítják össze,
- a vizsga idegen bizottság előtt zajlik.

Akárcsak középszinten:

- a tételekhez kapcsolódó feladatok emelt szinten sem nyilvánosak,
- mindkét tételhez (nyelv és irodalom) egy-egy feladat tartozik,
- a feladatot idézet (bázisszöveg) készíti elő, melyre a diáknak a feladat megoldása során reflektálnia kell,
- a problémát a feladatban megjelölt szempontok alapján kell kibontani, megoldani.

FELKÉSZÜLÉS AZ EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁRA
(IRODALOM TÉTELEK)

Milyen tudás szükséges a szóbelire irodalomból?

- Az *Élelművek* közé tartozó szerzők alapos ismerete (életrajzok, pályaképek, alkotások),
- a *Portrék* közé tartozó szerzők pontos ismerete (adott korszak vagy kedvelt műfaj, melyben alkot stb.),
- a *Látásmód*-tételek szempontjainak beható és átfogó ismerete (pl. a groteszk ábrázolásmód Örkénynél + kitekintő jelleggel Gogolnál),
- *kortárs magyar* szerzők és irodalmi tendenciák ismerete,
- a *világirodalmi* minták, irányzatok, folyamatok átfogó és pontos ismerete,
- a *színház- és drámatörténet* áttekintése, a dramaturgiai megoldások értő szemlélete,
- általános tájékozottság az *irodalom határterületei* (szórakoztató irodalom, filmes adaptációk stb.) és a *regionális kultúra* terén.

Hogyan add elő a tételt a vizsgán?

- Felkészülési idődben készíts egy jól áttekinthető **vázlatot!**
- Ha a tétel megkívánja, lehetőleg néhány **memoriterrel** is készülj. Ezek kezdő sora szerepeljen a vázlatodban!
- A felkészülés során használhatsz **kötetet**. Minden lényeges információt írd ki belőle (vers- vagy prózaidézetek, nevek/helyszínek/évszámok pontos kiírása, használata stb.)!
- A feleletedet önállóan, **emlékezetből** mondd el: csak néha pillants bele a vázlatodba!
- A feleletedet **lassan**, érthetően és tagoltan add elő. Ügyelj arra, hogy ne legyél túl halk és ne hadarj!
- **Folyamatosan** beszélj, ne várj kérdéseket! (A bizottság csak akkor kérdez, ha megakadsz, leblokkolsz.)
- Törekedj a **választékos** megfogalmazásra!
- Használj **szakkifejezéseket!**
- Emlékezetből **idézz** szövegrészeket!

FELKÉSZÜLÉS AZ EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁRA
(IRODALOM TÉTELEK)

TANTÁRGY	SZINT	TÍPUS	FELHASZNÁLÓ
Magyar nyelv és irodalom	Emelt szint	Módszertani útmutató	Mentor

TÉMAKÖR	Tanulásmódszertan
TANANYAG CÍME	Felkészülés az emelt szintű szóbeli vizsgára (irodalom tételek)

Módszertani tippek az emelt szintű szóbeli vizsgára való felkészítéshez (irodalom)

Az érettségi vizsga kimeneti követelményeinek 2017-es változása kisebb mértékben, de érinti az irodalom szóbeli érettségét is.

Változások:

- Az irodalmi *művek* állnak az irodalmi témakörök megnevezésének középpontjában.
- A *regionális kultúra és az interkulturális jelenségek* témaköre kibővült a *határon túli irodalommal*.

Mire hívjuk fel a diákok figyelmét?

- Mindenképpen vegyék a fáradságot, hogy kidolgozzák a tételt!
- Ennek két igen fontos következménye, hozadéka lehet: 1) a kidolgozás során részben már megtanulják, átlátják és rendszerezik az egyes tételek tudásanyagát 2) ellenőrzött, megbízható forrásból készült tartalmat tanulhatnak így meg.
- Segítsünk a diákoknak, hogy hiteles, megbízható forrásokból dolgozhassanak.
- Hívjuk fel a figyelmüket olyan honlapokra, melyek ismeretanyaga kiegészíti az írásos tananyagot, egyéb csatornákat nyitva meg a felkészüléshez (pl. hangfelvételek, videók stb.)!
- Irányítsuk a figyelmüket a nyomtatott segédanyagokra! (Menjünk velük a könyvtárba, és segítsük kutató munkájukat! A könyvtári anyagok hitelesek és megbízhatóak.)
- Készítsenek otthon gondolattérképet az adott tételről!
- Minden esetben mondják fel otthon hangosan is a tételt, és mérjék az időtartamát!
- Törekedjenek arra, hogy folyamatosan, megszakítás nélkül beszéljenek!
- Ismételjék át a memoritereket!

FELKÉSZÜLÉS AZ EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁRA
(IRODALOM TÉTELEK)

- Emlékezetből mondott vers- és prózaidézeteket illesszenek bele a feleletükbe!
- A vizsgán ne adjanak vissza tételt!
- Folyamatosan beszéljenek, töltsék ki azt az 5–7 percet, ami a nyelvtan feleletre jut a szóbelin!
- Törekedjenek a szabatos, pontos, gördülékeny és folyamatos témakifejtésre!
- Ügyeljenek arra, hogy feleletükben a szakkifejezéseket használják, és ami talán még lényegesebb: helyesen alkalmazzák őket!
- Stílusuk, szóhasználatuk alkalmazkodjon a vizsga beszédhelyzetéhez.